ZAKŁAD PRAC GEOLOGICZNYCH
Zbigniew Zaprzelski
10-685 Olsztyn, ul. Barcza 25/7
NIP 739-106-34-50
tel. 89 612 64 01, gsm. 601 698 852

PROGNOZA

ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

projektu

Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna

Autor:

mgr Zbigniew Zaprzelski
Biegły z listy Wojewody Warmińsko-Mazurskiego
w zakresie ochrony przyrody
Nr 0028

mgr Zbigniew Zaprzelski

Olsztyn, marzec 2015 rok

Spis treści.

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektu Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami..... 3

2. Istniejący stan środowiska..... 5

3. Ustalenia projektu Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna i potencjalne zmiany w środowisku w przypadku braku realizacji ustaleń projektu Programu..... 11

5. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektu Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. 13

6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrz\ennego Śródmieścia Olsztyna, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu. 15

7. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe, pozytywne i negatywne. 23

7.1. Przewidywane znaczące oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru; 23

7.2. Przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko i poszczególne jego elementy, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy; 23

8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, zmniejszanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji Strategii Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru. 32

9. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienia braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy. 32

10. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko. 32

11. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy..... 32

12. Przewidywane metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania. 33

13. Streszczenie..... 33

14. Materiały źródłowe. 39

1. Informacje o zawartości, głównych celach projektu Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.

Konieczność wykonania niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko wynika z Ustawy z dn. 3.10.2008 r. – o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. nr 199 z 2008 r., poz. 1227). Artykuł 51 ust.1 tej ustawy, w powiązaniu z art.46 nakłada obowiązek wykonania prognozy oddziaływania na środowisko między innymi do programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Prognoza niniejsza została opracowana na podstawie tego prawa.

Art. 53 tej ustawy ustala konieczność uzgodnienia zakresu i szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska i z Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska. Realizując powyższy wymóg ustawy, zakres i szczegółowość informacji wymaganych w niniejszej prognozie zostały uzgodnione z w/w organami. Wobec tego sporządzając niniejszy elaborat prognozy kierowano się koniecznością takiego jego opracowania, aby jego zakres i stopień szczegółowości odpowiadał zakresowi uzgodnionemu przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Olsztynie oraz zakresowi uzgodnionemu przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Olsztynie.

Projekt Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna jest dokumentem strategicznym określającym cele, które przełożą się na kierunki rozwoju kluczowego obszaru miasta. Kierunki będą zapisane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz zdeterminują działania. Cele te zostały określone w wyniku kilkuletnich analiz, w tym analizy SWOT dla obszaru Śródmieścia, konsultacji społecznych, inwentaryzacji urbanistycznej Śródmieścia, programu rozwoju zieleni miejskiej, studium komunikacyjnego obszaru Śródmieścia Olsztyna.

Celem głównym określonym w *Programie* jest **wzrost atrakcyjności Śródmieścia znaczącym czynnikiem wzrostu jakości życia w Olsztynie**.

Celami strategicznymi przyjętymi w *Programie* są: atrakcyjne ciągi przestrzeni publicznych, efektywne zagospodarowanie Śródmieścia wykorzystujące istniejącą infrastrukturę – reurbanizacja oraz zieleń istotnym czynnikiem kształtującym charakter Śródmieścia. Cele powyższe wskazują co ma charakteryzować przestrzeń Śródmieścia Olsztyna w przyszłości.

Podstawowe lokalne dokumenty strategiczno-planistyczne to *Strategia rozwoju miasta Olsztyna na lata 2014-2020* oraz *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Olsztyna.*

Wizja rozwoju miasta zawarta w projekcie Strategii rozwoju miasta Olsztyna brzmi: Olsztyn – nowoczesna aglomeracja z dobrze rozwiniętymi funkcjami metropolitalnymi, tworzona przez **unikatowe środowisko przyrodnicze**, **wyjątkową jakość życia** i

konkurencyjne warunki prowadzenia biznesu. Cele *Programu* współgrają z tą wizją rozwoju miasta. Są także realizacją szeregu działań zawartych w tej Strategii; takich jak: - podnoszenie jakości przestrzeni publicznych jako miejsc służących integracji mieszkańców i sprzyjających rozwojowi społeczeństwa obywatelskiego, - inicjowanie i realizacja projektów przyjaznych komunikacyjnie mieszkańcom Olsztyna.

Wśród celów strategicznych skierowanych na problematykę gospodarki przestrzennej i środowiska przyrodniczego określonych w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Olsztyna* podkreśla się rozwój funkcji metropolitarnych i **poprawę życia mieszkańców**.

Wśród celów polityki przestrzennej w *Studium* wskazuje się: - w zakresie komunikacji uzyskanie układu pierścieniowego śródmiejskiego, umożliwiającego wprowadzenie preferencji dla transportu publicznego, stref ruchu uspokojonego oraz poprawę dostępności pieszej, rowerowej; - uzyskanie wysokiej jakości przestrzeni publicznych Strefy Śródmiejskiej; - zachowanie i rozwój obszarów zieleni urządzonej, parkowej z usługami sportu i rekreacji; - intensyfikację wykorzystania już zagospodarowanych terenów; - utrzymanie i rozwój istniejących przejść pieszych łączących Strefę Śródmiejską i Zatorze w sposób bezkolizyjny z drogami i torami kolejowymi.

Założenia projektu *Programu* są zgodne z powyższymi nadrzędnymi dokumentami strategiczno-planistycznymi dla miasta Olsztyn, są też w wielu obszarach rozwinięciem ich celów. W projekcie *Programu* uwzględnia się także obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego w rejonie Śródmieścia.

Lokalne dokumenty powiązane z analizowanym *Programem* to głównie:

Program ochrony środowiska dla miasta Olsztyna na lata 2011-2014 z perspektywą do roku 2018. Naczelna zasadą przyjętą w tym programie jest zasada zrównoważonego rozwoju w celu umożliwienia lepszego zagospodarowania istniejącego potencjału Olsztyna (zasobów środowiska, surowców naturalnych, obiektów, sprzętu, jak i ludzi oraz wiedzy). W *Programie ochrony środowiska* określa się priorytety ekologiczne dla miasta Olsztyna. Są to między innymi:
- planowanie przestrzeni miasta Olsztyna zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem walorów przyrody ożywionej i nieożywionej;
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody;
- ograniczenie uciążliwości hałasu komunikacyjnego;
- poprawa jakości komponentów środowiska przyrodniczego, przede wszystkim powietrza atmosferycznego i wód powierzchniowych.

Program ochrony środowiska przed hałasem dla miasta Olsztyna w kierunkach wskazuje na potrzebę tworzenia w mieście stref uspokojonego ruchu, rozwijania systemu ścieżek rowerowych i pieszych, wprowadzania ekologicznych środków transportu publicznego (tramwaj);

Lokalny Program Rewitalizacji Obszaru Miasta Olsztyn na lata 2007 – 2015, którego celem ogólnym jest wzmocnienie funkcji metropolitarnej miasta Olsztyn, jako atrakcyjnego miejsca zamieszkania, rozwoju i pracy.

Strategia bezpieczeństwa ruchu drogowego dla Olsztyna na lata 2014-2020 oraz *Miejski program poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego na lata 2014-2020*, które wśród celów służących zwiększeniu bezpieczeństwa drogowego podają: wprowadzenie stref uspokojonego ruchu oraz przyjęcie priorytetów dla komunikacji zbiorowej, pieszych i rowerzystów.

Cele projektu *Zintegrowanego Programu Rozwoju Śródmieścia Olsztyna* są realizacją wielu celów wymienionych wyżej dokumentów lub do nich nawiązują.

2. Istniejący stan środowiska.

Obszar ścisłego Śródmieścia wyznaczony na użytek *Programu* ma powierzchnię 2,85 km^2. Jest on od północy ograniczony jest ulicami: Artyleryjską, Kolejową, Zientary-Malewskiej, od wschodu - projektowaną ul. Obiegową, od południowego zachodu - al. Niepodległości i terenami rezerwowanymi pod budowę ul. Nowogrunwaldzkiej.

Dodatkowo, jako potencjalne obszary rozwoju Śródmieścia, włączono: Dolne Przedmieście, dawne Koszary dragonów przy ul. Gietkowskiej oraz zachodnią część Parku im. J. Kusocińskiego wraz z halą Urania.

Geomorfologia i budowa geologiczna.

Miasto Olsztyn położone jest w centralnej części Pojezierza Olsztyńskiego, będącego częścią Pojezierza Mazurskiego, wchodzącego w skład około bałtyckiej strefy pojeziernej.

Obszar Śródmieścia jest w większości wysoczyzną polodowcową zbudowaną z glin zwałowych osadzonych w czasie ostatniego zlodowacenia, w plejstocenie. Na zachodnich północnych fragmentach zalegają piaski wodnolodowcowe. Obniżenia terenu na ogół wypełniają młode osady holoceńskie, przeważnie akumulacji bagiennej; zalegają one na większych powierzchniach głównie w dolinie Łyny (Park Centralny, Park Podzamcze) i w okolicach targowiska przy ul. Grunwaldzkiej.

Pierwotna rzeźba powierzchni obszaru Śródmieścia jest znacznie przekształcona wielowiekową działalnością ludzką, przeważnie poprzez tarasowanie form wypukłych i zasypywanie obniżeń. Zalegające w podłożu osady zdeponowane siłami natury, są na znacznych powierzchniach nadścielone gruntami antropogenicznymi. Nasypy antropogeniczne zalegają głównie w obniżeniach terenu, gdzie osiągają grubość kilku metrów.

Miąższość utworów czwartorzędowych jest zróżnicowana w granicach od kilkudziesięciu metrów do stu kilkudziesięciu metrów na skraju zachodnim, gdzie znajduje się kopalna dolina o przebiegu południkowym, wypełniona osadami epoki lodowcowej.

Według podziału geologicznego obszar miasta leży w obrębie *platformy wschodnioeuropejskiej*. Prekambryjski kraton skał krystalicznych nadbudowany jest skałami osadowymi o miąższościach rzędu 1,8 km.

Gleby.

Gleby na omawianym obszarze Śródmieścia zostały generalnie przekształcone działalnością inwestycyjną, stąd należy je zaliczyć do gleb zdegradowanych. Niewielkie fragmenty jeszcze niezabudowanych terenów, które aktualnie nie są użytkowane rolniczo, porośnięte są zielenią, wyrosłą w wyniku sukcesji naturalne wtórnej.

Szata roślinna i świat zwierzęcy.

Obszary wysoczyznowe Śródmieścia są na ogół intensywnie zainwestowane.

Większe powierzchnie terenów zielonych związane są z zwykle z obniżeniami nieprzydatnymi (lub o znacznie obniżonej przydatności) do zabudowy. Przeważnie zostały w ich obrębie założone tereny parkowe. Największe występują w dolinie rzeki Łyny. Są to: Park Centralny i Park Podzamcze. W obniżeniach wysoczyzny przy wschodniej granicy Śródmieścia utworzono Park im. J. Kusocińskiego, Park Jar I. Między ulicami Głowackiego i Obiegową występuje duży skwer, także przewidywany do utworzenia terenu parkowego.

Na cmentarzu św. Jakuba znajduje się zwarty fragment zieleni, w tym wysokiej.

Zieleń na omawianym terenie występuje też w postaci zieleni towarzyszącej zabudowie oraz ciągom komunikacyjnym, w tym zieleń wysoka – drzewa bądź ich szpalery i grupy oraz zieleń niska, z dominacją traw. Zieleń niska uporządkowana to głównie trawy występujące na trawnikach przy chodnikach i ulicach oraz pasy zieleni oddzielające pasy ruchu.

W związku z generalnie intensywnym zagospodarowaniem Śródmieścia świat zwierzęcy na jego obszarze reprezentowany jest głównie przez gatunki synantropijne. Związana z tym zagospodarowaniem fragmentacja obszaru, czyni go dostępnym głównie dla awifauny.

Są to przeważnie ptaki z rzędu wróblowych, w tym głównie z rodziny krukowatych i z rzędu gołębiowych. Nie ma tu miejsc szczególnie cennych dla awifauny (wg książki Ptaki Olsztyna; J.J. Nowakowski i in.; 2006 r.).

Wody powierzchniowe.

Pod względem hydrograficznym obszar miasta, w tym Śródmieścia, znajduje się w dorzeczu rzeki Łyny.

Zgodnie z zapisami Planu Gospodarowania Wodami (PGW) na obszarze dorzecza Pregoły (M.P. nr 55 z 2011 r., poz. 566) jednolita część wód powierzchniowych (JCWP), na obszarze której znajduje się analizowany obszar Śródmieścia Olsztyna to JCWP rzeki Łyny od dopływu z jeziora Jełguń (Jełguńskiego) do Kanału Dywity (PLRW700020584511).

Wg systematyki PGW jest to jednolita część wód powierzchniowych (JCWP):
Europejski kod JCWP: PLRW700020584511
Nazwa JCWP: Łyna od dopływu z jeziora Jełguń (Jełguńskiego) do Kanału Dywity
Lokalizacja:
Scalona część wód powierzchniowych (SCWP): SW2012
Region wodny: Łyny i Węgorapy
Obszar dorzecza: Pregoła (kod: 7000)
Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej: RZGW w Warszawie
Ekoregion: Równiny Wschodnie (16)
Typ JCWP: rzeka nizinna (żwirowa) (20)
Status części wód: naturalna
Ocena stanu: zły

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych: zagrożona. Wpływ działalności antropogenicznej na stan JCW generuje konieczność przesunięcia w czasie osiągnięcia celów środowiskowych z uwagi na brak rozwiązań technicznych możliwych do zastosowania w celu poprawy stanu JCW.

Na omawianym terenie wody powierzchniowe reprezentowane są przez rzekę Łynę. Najbliższe jezioro to jezioro Długie, występujące w pobliżu północno-zachodniej granicy rozpatrywanego obszaru Śródmieścia.

Rzeka Łyna bierze początek w okolicy miejscowości Łyna, jej długość wynosi około 264 km, w tym na terenie Polski około 190 km, a w granicach miasta Olsztyna 13 km. Średni przepływ rzeki wynosi 3,72 m^3/sek (na wysokości ul. Tuwima - wg opracowania hydrologicznego z 1987 roku „Hydroprojektu" Gdańsk)) i jest stabilny (współczynnik nieregularności przepływu wynosi 2,9, przy średniej dla rzek Polski około 10).

Z wydawanych przez WIOŚ Olsztyn raportów o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego wynika, że badania wody JCWP rzeki Łyna od dopływu z jeziora Jełguń (Jełguńskiego) do Kanału Dywity wykonane były w ramach monitoringu diagnostycznego w roku 2011. Na podstawie wykonanych badań uznano, że jakość wody pod względem parametrów fizykochemicznych odpowiadała I klasie czystości. Stan jednolitej części wód oceniono jako dobry, ponieważ stan ekologiczny i chemiczny był dobry. Wody JCWP spełniały wymagania dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych.

Wykonane w ramach monitoringu operacyjnego w roku 2013 badania jakości wód JCWP „Łyna od dopł. z jez. Jelguń do Kanału Dywity" nie zmieniły tej oceny. W 2013 roku jednolita część wody (Łyna) była badana w punkcie kontrolnym Łyna-Redykajny. Wykonywano badania substancji: cynk i węglowodory ropopochodne oraz ołów nikiel. Substancje charakteryzujące stan chemiczny: nikiel i ołów nie przekraczały dopuszczalnych norm. Elementy fizykochemiczne tj. cynk i węglowodory ropopochodne wskazywały odpowiednio na I i II klasę.

Jezioro Długie – to jezioro o umiarkowanej trofii; Ocena czystości wód wskazuje na II klasę jakości wody w jeziorze. Jezioro zostało poddane udanemu procesowi rekultywacji, dzięki czemu jakość jego wód polepszyła się o dwie klasy od roku 1991 – kiedy były one pozaklasowe. Jezioro zaliczono do II kategorii podatności na degradację (przeciętna podatność na degradację). - *Jeziora Olsztyna; Stan troficzny; Zagrożenia* Olsztyn 2005 rok.

Wody podziemne.

W odniesieniu do wód podziemnych obszar opracowania znajduje się w regionie wodnym Łyny i Węgorapy (kod: PLGW 720020). Według Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Pregoły ocena stanu ilościowego: *dobra*; ocena stanu chemicznego: *dobra*; ocena ryzyka: *niezagrożona.*

Według ubiegłowiecznej Mapy Hydrogeologicznej Polski 1:200 000, pierwszy użytkowy poziom wodonośny zalega na ogół na głębokościach do 70 m. Naturalna izolacja tego poziomu od powierzchni terenu określana jest jako pełna.

Według Mapy Hydrogeologicznej Polski 1:50 000 stopień zagrożenia wód podziemnych określa się jako wysoki - obecność ognisk zanieczyszczeń na terenach o niskiej odporności poziomu głównego.

Obszar opracowania, jak i prawie cały teren miasta Olsztyna, znajduje się w obrębie *Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 213 Olsztyn.*

Przyjęta przez Ministra Środowiska w 2008 roku „Dokumentacja określająca warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód podziemnych Olsztyn (GZWP nr 213)" określiła przestrzennie obszary ochronne zbiornika, wydzielając wśród nich obszary ochronne o zaostrzonych rygorach. Omawiany obszar znajduje się w granicach zbiornika i jego obszarów ochronnych.

Przedmiotowy obszar znajduje się w większości na obszarze ochronnym o zaostrzonych rygorach, czas dopływu zanieczyszczeń na tym terenie szacuje się na większości terenu na 5 -25 lat, odporność na zanieczyszczenie wód podziemnych określa się jako niską, a stopień zagrożenia średni. Na części obszaru, we fragmencie wschodnim terenu oraz na skraju zachodnim, czas dopływu zanieczyszczeń na tym terenie szacuje się na 50 - 100 lat, odporność na zanieczyszczenie wód podziemnych określa się jako wysoką, a stopień zagrożenia jako słaby.

Obszary ochronne *Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 213 Olsztyn* nie zostały ustanowione jako obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych w trybie art. 60 Prawa Wodnego.

Na obszarze opracowania nie zostały ustanowione też strefy ochronne ujęć wód w trybie art. 58 Prawa Wodnego.

Klimat.

Klimat Olsztyna, podobnie jak klimat Polski, odznacza się dużą różnorodnością i zmiennością typów pogody. Związane jest to z przemieszczaniem się frontów atmosferycznych i częstą zmiennością mas powietrza. Fluktuacje stanów pogody są nawet większe niż w pozostałych nizinnych regionach kraju, co związane jest z różnorodnością fizjograficzną podłoża: urozmaiconą rzeźbą, występowaniem dużych kompleksów leśnych, obszarów podmokłych oraz bogatej sieci wód powierzchniowych.

Mazurska dzielnica klimatyczna – do której należy Olsztyn – jest najchłodniejsza w nizinnej części Polski, a związane jest to głównie z chłodnymi zimami i wiosnami. Warunki te kształtują bardzo krótki okres wegetacyjny, który dla rejonu Olsztyna wynosi tylko około 200 dni. Dla porównania dla Szczecina i Wrocławia sezon wegetacyjny wynosi około 230 dni.

Średnia roczna temperatura w rejonie Olsztyna wynosi około 7^0C. Najniższe temperatury z wielolecia notowane są w styczniu i lutym (ok. $3,9^0$C – $4,2^0$C), a najwyższe – w czerwcu, lipcu i sierpniu (około: $16,1^0$C - $16,9^0$C). Średnia liczba dni gorących (powyżej 25^0C) wynosi 26. Średnia liczba dni mroźnych (poniżej 0^0C) wynosi około 50.

Roczne sumy opadów wynoszą średnio około 600 mm. Największe są latem (w lipcu około 90 mm), a najmniejsze zimą i wczesną wiosna (styczeń – kwiecień; około 26 - 32 mm). Dni z opadem jest około 160 w roku. Pokrywa śnieżna utrzymuje się średnio około 106 dni w roku. Najwięcej dni pochmurnych występuje późną jesienią (w grudniu), a najmniej późnym latem (we wrześniu). Zachmurzenie generalnie jest większe w okresie późnej jesieni i zimą, mniejsze w pozostałych porach roku.

Przeważają zdecydowanie wiatry z kierunku południowo – zachodniego (ok. 18%). Także dość znaczny udział mają wiatry z kierunku zachodniego (ok. 13%). Częstość wiania wiatrów z pozostałych kierunków wynosi średnio około 7-10%. Przeważają wiatry słabe i o średniej prędkości.

Na klimat lokalny ma wpływ rzeźba terenu.

Obniżenia terenowe przyczyniają się do zalegania chłodnego, wilgotnego powietrza, dużych wahań dobowych temperatury, mniejszych prędkości wiatrów, występowania przymrozków wczesną jesienią. Na obszarze opracowania dotyczy to zwłaszcza obniżeń w dolinie Łyny.

Topoklimat terenów wyniesionych jest na ogół bardziej sprzyjający pobytowi ludzi. Cechą ujemną jest narażenie na działanie silnych wiatrów w kulminacjach pagórków.

Powietrze atmosferyczne.

Z map rozkładu stężeń zanieczyszczeń powietrza w Olsztynie, wykonanych w roku 2000 metodą pasywną w 41 punktach pomiarowych wynika, że w mieście występują stosunkowo wysokie stężenia średnioroczne sumy tlenków azotu w powietrzu. Źródłami tlenków azotu w powietrzu są przede wszystkim pojazdy. Natomiast stężenia dwutlenku siarki w powietrzu są niewysokie. Przy czym stwierdzono bardzo dużą zmienność w zarejestrowanych stężeniach SO_2 pomiędzy ciepłą i chłodną porą roku. Stężenia dwutlenku siarki w powietrzu stwierdzone w okresie lata (ciepła pora roku) są minimalne, co wskazuje na pochodzenie SO_2 ze źródeł energetycznego spalania paliw. [Program Ochrony Środowiska Miasta Olsztyna].

Z przeprowadzonej przez WIOŚ Olsztyn oceny stanu zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego w Olsztynie w roku 2010 wynika, że jakość powietrza pod względem niemal wszystkich zanieczyszczeń mieści się w klasie A, co oznacza, że poziom zanieczyszczeń nie przekracza dopuszczalnego. Przekroczenia nastąpiły w zanieczyszczeniu benzo(a)pirenem, którego głównym źródłem zanieczyszczenia jest spalanie paliw kopalnych, szczególnie w indywidualnych domostwach, a także obecny jest w spalinach samochodowych.

W roku 2013 została przeprowadzona przez WIOŚ ocena stanu zanieczyszczeń na terenie 7 miast w województwie warmińsko-mazurskim, w tym w Olsztynie. Jakość powietrza w województwie oceniono jako na ogół dobrą. W Olsztynie odnotowano przekroczenia w zanieczyszczeniu węglowodorami aromatycznymi (WWA), do których zalicza się benzo(a)piren. Głównym źródłem tego zanieczyszczenia jest spalanie paliw kopalnych w tzw. warunkach niepełnego spalania. Zanieczyszczenia tą substancją są kilkukrotnie wyższe w okresie zimowym niż w okresie letnim.

W latach 2011 - 2013 jakość powietrza w Olsztynie ze względu na zawartość benzo(a)pirenu {B(a)P} została oceniona w raporcie WOIŚ w klasie C, tj. nie odpowiadająca normom. Przekroczenia dotyczą wyłącznie jakości powietrza ze względu na zdrowie ludzi. Nie zanotowano przekroczeń ze względu na ochronę roślin.

Według *Programu ochrony powietrza ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benz(a)pirenu w strefie miasto Olsztyn* opracowanego w 2013 r. przez BSiPP „Ekometria" sp. z o.o., obszar największych stężeń B(a)P – przekraczających 3,4 razy średni roczny poziom docelowy – występuje w centralnej części Olsztyna. Obejmuje on w całości analizowany obszar Śródmieścia. W centralnej (śródmiejskiej) części strefy w stężeniach przeważa emisja powierzchniowa.

Klimat akustyczny.

Występujący w środowisku hałas można podzielić na dwie podstawowe kategorie: hałas komunikacyjny oraz hałas przemysłowy. [Program Ochrony Środowiska Miasta Olsztyna].

Komunikacja drogowa należy do najważniejszych czynników wpływających na klimat akustyczny i jest głównym źródłem uciążliwości hałasu dla ludzi i środowiska przyrodniczego.

W roku 2005 roku w Olsztynie przeprowadzono badanie hałasu w 18 punktach pomiarowych w okresie wiosennym i jesiennym. We wszystkich punktach stwierdzono przekroczenia wartości dopuszczalnych. Dodatkowo w punktach przy ul. Pieniężnego (przy przedszkolu) oraz ul. Kościuszki (Dom Dziennego Pobytu Dzieci i Młodzieży) zostały przekroczone poziomy progowe, a w punkcie przy ul. Warszawskiej równoważy poziom dźwięku był na granicy poziomu dopuszczalnego. [Raport o stanie środowiska województwa warmińsko-mazurskiego w 2005 roku].

W roku 2009 sporządzona została dla Olsztyna mapa akustyczna [geoportal – serwis internetowy mapy akustycznej miasta Olsztyn]. Także z niej wynika, że klimat akustyczny miasta obciąża głównie hałas komunikacyjny. Dotyczy to głównie ulic położonych w ciągu dróg krajowych: nr 51 i nr 16. Także jednak i z części innych ulic emitowany jest znaczny hałas, przekraczający w ciągu dnia 65 dB. Na terenie opracowania są to głównie: ulica Kętrzyńskiego i Grunwaldzka, część ulic Piłsudskiego i Kościuszki. Według tej mapy na terenach zagrożonych hałasem drogowym występują w większości przekroczenia do 5 dB, które - po podniesieniu progów (rozporządzeniem Ministra Środowiska z 1.X.2012 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku) na ogół mieszczą się w dopuszczalnych poziomach. Niemniej hałas drogowy stanowi dość znaczną uciążliwość dla mieszkańców.

Z mapy wynika, że hałas kolejowy nie stanowi istotnego problemu, aczkolwiek niewielkie przekroczenia tego hałasu na mapie akustycznej Olsztyna są notowane wzdłuż torów kolejowych.

Zagrożenia hałasem przemysłowym na obszarze opracowania, wg Mapy Akustycznej Olsztyna, związane są z parkingami w rejonie centrów handlowych (Hali Manhattan i Galerii Aura).

Złoża kopalin i tereny górnicze

Na obszarze opracowania nie występują udokumentowane geologicznie złoża kopalin, ewidencjonowane w Bilansie Zasobów Kopalin i Wód Podziemnych w Polsce.

Na obszarze Śródmieścia Olsztyna nie ma wyznaczonych terenów górniczych w rozumieniu prawa geologicznego i górniczego.

3. Ustalenia projektu Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna i potencjalne zmiany w środowisku w przypadku braku realizacji ustaleń projektu Programu

Na potrzeby *Zintegrowanego Programu Rozwoju Śródmieścia Olsztyna* przeprowadzono również analizę SWOT ukazującą silne i słabe strony oraz wynikające z tego szanse i zagrożenia dla obszaru Śródmieścia. Jako szanse wskazano odciążenie komunikacyjne Śródmieścia poprzez budowę obwodnicy miasta oraz zwiększenie połączeń pieszo-rowerowych z Zatorzem. Jako zagrożenia określono: brak obwodnicy miasta, utrwalenie i pogłębienie rozdzielenia z Zatorzem, wspieranie usług generujących ruch pieszy, zamieranie Śródmieścia z powodu przenoszenia się mieszkańców do nowych osiedli na obrzeżach miasta.

Działaniami poprzedzającymi powstanie projektu *Programu* były również konsultacje społeczne oraz przeprowadzona została inwentaryzacja urbanistyczna Śródmieścia.

W wyniku analizy wniosków, raportu z konsultacji społecznych, inwentaryzacji urbanistycznej, opracowań związanych z *Programem* określono jego cele.

W projekcie *Zintegrowanego Programu RozwojuPrzestrzennego Śródmieścia Olsztyna* jako **cel główny** określono: „Wzrost atrakcyjności Śródmieścia znaczącym czynnikiem wzrostu jakości życia w Olsztynie".

W projekcie Zintegrowanego Programu Rozwoju Śródmieścia Olsztyna wyróżniono trzy cele strategiczne oraz trzy cele operacyjne służące realizacji celów strategicznych.

Cel strategiczny A – atrakcyjne ciągi przestrzeni publicznej. Przestrzenie publiczne jako jeden z najważniejszych elementów Śródmieścia, których jakość decyduje o tym czy mieszkańcy chętnie w nich przebywają.

Cel strategiczny B – efektywne zagospodarowanie Śródmieścia wykorzystujące istniejącą infrastrukturę – reurbanizacja. Wykorzystanie zurbanizowanej przestrzeni intensywnie w sposób optymalny i zrównoważony.

Cel strategiczny C – zieleń istotnym czynnikiem kształtującym charakter Śródmieścia – OLSZTYN O'GRÓD Z NATURY. Ochrona i rozwój terenów zielonych Śródmieścia.

Cele operacyjne mające służyć realizacji celów strategicznych wymienione w Programie to:

1. cel operacyjny A – uspokojony ruch samochodowy w Śródmieściu.
2. cel operacyjny B – Śródmieście połączone z Zatorzem – likwidacja barier
3. cel operacyjny C – plany zagospodarowania przestrzennego dla Śródmieścia

W projekcie Programu wyznaczone są również kierunki przekształceń śródmieścia Olsztyna, które zostały wskazane dla kluczowych dziedzin przestrzeni: komunikacji, przestrzeni publicznej, zieleni, funkcji, zabytków i infrastruktury.

W aspekcie komunikacji kierunkami działań są:

A. przekierowanie tranzytu śródmiejskiego na zewnętrzny ring;

B. prowadzenie spójnej polityki parkingowej;
C. Modernizacja ulic Śródmieścia pod kątem uspokajania ruchu samochodowego
D. Poprawa komfortu pieszych
E. Poprawa warunków dla rowerzystów
F. Podniesienie jakości transportu publicznego

W aspekcie przestrzeni publicznej kierunkami działań są:
A. Tworzenie ciągów przestrzeni publicznych
B. Zakaz grodzenia przestrzeni publicznych
C. Uporządkowanie informacji wizualnej
D. Konkursy architektoniczne na przestrzenie publiczne w Śródmieściu

W aspekcie zieleni kierunkami działań są:
A. Zwiększenie atrakcyjności śródmiejskich parków
B. Nadanie rangi śródmiejskim skwerom
C. Dbałość o zieleń w pasach drogowych
D. Tworzenie enklaw zieleni w kwartałach zabudowy mieszkaniowo-usługowej
E. Wprowadzanie zieleni na placach zabaw
F. Wprowadzania zieleni do otoczenia szkół i przedszkoli
G. Tworzenie zielonych ciągów pieszych i pieszo-rowerowych

W aspekcie funkcji kierunkami działań są:
A. Reurbanizacja – optymalne dogęszczania zabudowy, na ekstensywnie zagospodarowanych przestrzeniach z substandrdowymi garażami
B. Przekształcenia funkcji w celu ożywienia Śródmieścia

W aspekcie zabytków i dóbr kultury współczesnej kierunkami działań są:
A. Ochrona zabytkowych układów przestrzennych
B. Ochrona historycznego krajobrazu Śródmieścia
C. Ochrona zabytków architektury i budownictwa, wnętrz ulic, zespołów budowlanych, zabytków techniki
D. Ochrona zieleni zabytkowej
E. Ochrona obiektów stanowiących dobro kultury współczesnej

W aspekcie infrastruktura kierunkami działań są:
A. Infrastruktura a suburbanizacja, w tym zmiana zasilania kotłowni indywidualnych z paliw węglopochodnych na ekologiczne źródła ciepła lub przyłączenie do miejskiego systemu ciepłowniczego; podnoszenie efektywności energetycznej budynków; nowoczesne rozwiązania telekomunikacyjne
B. Infrastruktura a przestrzenie publiczne i zieleń Śródmieścia, dotyczy uporządkowania, wymiany i stosowania odpowiednich urządzeń infrastruktury technicznej dla poprawy wizerunku przestrzeni publicznych i zieleni.

Projekt *Programu* ustala, że ze względu na wagę swojej przestrzennej, gospodarczej i społecznej roli w mieście Śródmieście wymaga całkowitego pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, których realizacja jest jednym z celów operacyjnych

Programu. Zapisy planów winny pomóc w osiągnięciu celów strategicznych, dotyczących przestrzeni publicznej, suburbanizacji oraz zieleni śródmieścia.

Projekt *Programu* wskazuje na konieczność monitorowania realizacji Programu. Jako datę zakończenia Programu przyjmuje się koniec 2020 r. Do tego czasu będzie przeprowadzana przez Wydział Rozwoju Miasta coroczna analiza stopnia realizacji działań związanych z kierunkami Programu. Na podstawie której Zespół do spraw Śródmieścia przeprowadzi ocenę stopnia realizacji Programu wraz z ocena jego aktualności.

Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji projektu Programu.

Zintegrowany Program Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna uszczegóławia ustalenia *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Olsztyna* dla tej konkretnej jego części.

Jest to dokument pośredni między wspomnianym *Studium*, a miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Analizowany *Program* sporządzony został ze względu na rolę jaką Śródmieście spełnia w obszarze miasta, złożoność problemów, zapewnienie ładu przestrzennego i przestrzennej ciągłości między poszczególnymi jego fragmentami i innymi dzielnicami.

Brak *Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna* może utrudnić wprowadzanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego korzystnych zmian środowiskowych w tej dzielnicy.

Dotyczy to zwłaszcza takich elementów jak:

- - poprawa jakości powietrza, zwłaszcza redukcja nadmiernej zawartości benzo(a)pirenu;
- - poprawa klimatu akustycznego;
- - wprowadzanie rozwiązań przestrzennych tworzących Śródmieście dzielnicą bardziej przyjazną dla mieszkańców;
- - realizowanie zrównoważonego rozwoju obszaru Śródmieścia.

5. Istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektu Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Na terenie miasta znajduje się obszar chronionego krajobrazu. Jest to Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Środkowej Łyny. Obejmuje on rzekę Łynę i rzekę Wadąg oraz fragmenty terenów w zachodniej części miasta – w rejonie Redykajn i w rejonie Gutkowa. W granicach omawianego terenu Śródmieścia, obszar chronionego krajobrazu przebiega granicą działki wodnej rzeki Łyny.

Obecnie obowiązują na tym obszarze postanowienia rozporządzenia Nr 160 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 19 grudnia 2008 roku w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Środkowej Łyny. (Dz.U. Nr 201 z dnia 31 grudnia 2008 r.).

Na obszarze chronionego krajobrazu w w/w Rozporządzeniu Wojewody wprowadzone zostały między innymi następujące zakazy:

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.) - z wyjątkami;
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych (z wyjątkami);
- lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych (z wyjątkami);
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeśli służą innym celom niż ochrona przyrody i zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz gospodarki rybackiej;
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodnobłotnych;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwosuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych.

Obszar chronionego krajobrazu, zgodnie z definicją zawartą w Ustawie o ochronie przyrody, obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

Spełnianie funkcji korytarza ekologicznego przez dolinę Łyny i samą rzekę na terenie Olsztyna jest znacznie zaburzone. Wynika to głównie z zainwestowania miejskiego doliny w rejonie dzielnic śródmiejskich, w tym wielokrotnego jej przegrodzenia drogami. Możliwość swobodnego przemieszczania się organizmów wodnych blokują budowle piętrzące, takie jak jazomost przy ul. Nowowiejskiego, czy zapora elektrowni „Łyna" przy wyłączonej przepławce.

Wobec tego ruch turystyczny na rzece Łynie (spływy kajakowe) oraz ruch turystyczny w jej dolinie jest zgodny założeniami dla których utworzono Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Środkowej Łyny i jego wzrost nie jest sprzeczny z postanowieniami zasad obowiązujących na tym obszarze. Uważa się iż wzrost ten nie będzie też powodował bezpowrotnej utraty wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach.

Realizacja projektu *Programu* nie jest sprzeczna z postanowieniami, w tym z zakazami, obowiązującymi na Obszarze Chronionego Krajobrazu Doliny Środkowej Łyny.

Ponadto w granicach przedmiotowego terenu przy ul. 1 Maja przed Bankiem PKO SA znajduje się klon pospolity będący pomnikiem przyrody. Projekt *Programu* nie ingeruje w stan pomnika przyrody.

Realizacja ustaleń *Programu* nie powoduje zagrożeń dla występujących na terenie Śródmieścia, obszarów i obiektów objętych ochroną na podstawie Ustawy o ochronie przyrody.

6. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym albo krajowym, istotne z punktu widzenia Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrz\ennego Śródmieścia Olsztyna, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.

Przyjęta w 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej stwierdza, że **Rzeczpospolita Polska** ***zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju*** (art. 5). Konstytucja ustala także, że ***ochrona środowiska jest obowiązkiem m. in. władz publicznych, które poprzez swą politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom*** (art. 74).

II Polityka Ekologiczna Państwa, przyjęta przez Sejm 23 sierpnia 2001 r., określa jako główny cel zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, infrastruktury społecznej i zasobów przyrodniczych), przy założeniu, że strategia zrównoważonego rozwoju Polski pozwoli na wdrażanie takiego modelu tego rozwoju, który nie stworzy zagrożenia dla jakości i trwałości przyrodniczych zasobów.

II Polityka Ekologiczna Państwa określa też, że wiodącą zasadą polityki ekologicznej naszego państwa jest, przyjęta w Konstytucji RP, **zasada zrównoważonego rozwoju**, która uzyskała prawo obywatelstwa wśród społeczeństw świata w wyniku Konferencji Narodów Zjednoczonych w Rio de Janeiro w 1992 r. Podstawowym założeniem zrównoważonego rozwoju jest takie prowadzenie polityki i działań w poszczególnych sektorach gospodarki i życia społecznego, aby zachować zasoby i walory środowiska w stanie zapewniającym trwałe, nie doznające uszczerbku, możliwości korzystania z nich zarówno przez obecne jak i przyszłe pokolenia, przy jednoczesnym zachowaniu trwałości funkcjonowania procesów przyrodniczych oraz naturalnej różnorodności biologicznej na poziomie **krajobrazowym, ekosystemowym**, gatunkowym i genowym. Istotą zrównoważonego rozwoju jest równorzędne traktowanie racji społecznych, ekonomicznych i ekologicznych, co oznacza konieczność integrowania zagadnień ochrony środowiska z polityką w poszczególnych dziedzinach gospodarki.

II Polityka Ekologiczna Państwa oraz dostosowane do niej strategie i programy środowiskowe takie jak: „Polityka ekologiczna państwa w latach w latach 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016", „Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej" oraz „Strategia gospodarki wodnej" uwzględniają zobowiązania i cele ochrony środowiska przyjęte w ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską konwencjach międzynarodowych, w tym: Konwencji o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk, Berno (1979), Konwencji Ramsarskiej o obszarach wodno-błotnych, mających znaczenie międzynarodowe, zwłaszcza jako środowisko życiowe ptactwa wodnego (1975), ze zmianami wprowadzonymi w Paryżu (1982) i Reginie (1987), Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janerio (1992), Konwencji o różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro (1992); Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto, wraz z Protokołem (1997).

Ponadto istotne cele ekologiczne zapisane są w Europejskiej Konwencji Krajobrazowej, Strategii Zrównoważonego Rozwoju Unii Europejskiej oraz Karcie Lipskiej na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich. Karta Lipska dotyczy rozwoju miast i ich spójności terytorialnej, kładzie nacisk na wysoką jakość przestrzeni publicznych, zachowanie dziedzictwa architektonicznego, modernizację sieci infrastruktury i poprawę wydajności energetycznej, rozwój transportu miejskiego, integrację różnych form transportu, w tym rowerowego i pieszego, dążenie do zwartej struktury zasiedlania (reurbanizacja). Karta zaleca angażować obywateli w proces tworzenia miast.

Najważniejszym dokumentem dotyczącym ładu przestrzennego Polski jest Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju. Obecnie obowiązuje przyjęta przez Radę Ministrów Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030). Celem strategicznym określonym w Koncepcji jest efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych do osiągnięcia: konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie.

KPZK 2030 kładzie szczególny nacisk na budowanie i utrzymywanie ładu przestrzennego, ponieważ decyduje on o warunkach życia obywateli, funkcjonowaniu gospodarki i pozwala wykorzystywać szanse rozwojowe. Koncepcja formułuje także zasady i działania służące zapobieganiu konfliktom w gospodarowaniu przestrzenią i zapewnieniu bezpieczeństwa, w tym powodziowego.

Zgodnie z dokumentem, rdzeniem krajowego systemu gospodarczego i ważnym elementem systemu europejskiego stanie się współzależny otwarty układ obszarów funkcjonalnych najważniejszych polskich miast, zintegrowanych w przestrzeni krajowej i międzynarodowej. Jednocześnie na rozwoju największych miast skorzystają mniejsze ośrodki i obszary wiejskie.

Oznacza to, że podstawową cechą Polski 2030 r. będzie spójność społeczna, gospodarcza i przestrzenna. Do jej poprawy przyczyni się rozbudowa infrastruktury transportowej (autostrad, dróg ekspresowych i kolei) oraz telekomunikacyjnej (przede wszystkim internetu szerokopasmowego), a także zapewnienie dostępu do wysokiej jakości usług publicznych.

W 2030 r. Polska przestrzeń będzie bardziej zintegrowana w układach międzynarodowych. Warszawa i pozostałe ośrodki metropolitalne będą lepiej powiązane funkcjonalnie (głównie gospodarczo) między sobą, a także z podobnymi obszarami UE. Polska 2030 r. będzie krajem o ugruntowanych warunkach trwałego i zrównoważonego rozwoju, dobrze zagospodarowanym, sprawnie zarządzanym i bezpiecznym.

Olsztyn w KPZK 2030 wskazany został jako miasto wojewódzkie o znaczeniu krajowym, w którym następuje systematyczna koncentracja funkcji metropolitalnych o znaczeniu krajowym bądź międzynarodowym.

Kolejnym dokumentem strategicznym na szczeblu krajowym jest Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020. Jako priorytety polityki regionalnej do roku 2020 określono trzy cele:

1. wspomaganie konkurencyjności regionów;
2. budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych

3. tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie;

Dokumentem określającym planowane działania administracji rządowej dotyczące polityki miejskiej, uwzględniającym cele i kierunki określone w średniookresowej strategii rozwoju kraju oraz krajowej strategii rozwoju regionalnego jest Krajowa Polityka Miejska (KPM) - projekt. Służy ona celowemu, ukierunkowanemu terytorialnie działaniu państwa na rzecz zrównoważonego rozwoju miast i ich obszarów funkcjonalnych oraz wykorzystaniu ich potencjałów w procesach rozwoju kraju.
Strategicznym celem krajowej polityki miejskiej jest wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych do kreowania zrównoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy oraz poprawa jakości życia mieszkańców. Cele szczegółowe projektu KPM to:
1. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia.
2. Wspomaganie rozwoju subregionalnych i lokalnych ośrodków miejskich, przede wszystkim na obszarach problemowych polityki regionalnej (w tym na niektórych obszarach wiejskich) poprzez wzmacnianie ich funkcji oraz przeciwdziałanie ich upadkowi ekonomicznemu.
3. Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez rewitalizację zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich.
4. Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbanizacji.
5. Stworzenie warunków dla skutecznego, efektywnego i partnerskiego zarządzania rozwojem na obszarach miejskich, w tym w szczególności na obszarach metropolitalnych.

Dokumentami istotnymi, także z punktu widzenia ochrony środowiska na poziomie krajowym, oprócz wymienionych wyżej, są również Krajowy Plan Gospodarki Odpadami, Krajowy Program Oczyszczania Ścieków, Krajowy Program Zwiększania Lesistości, Narodowa Strategia Gospodarowania Wodami, Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko". Przy czym w projekcie *Programu* , ze względu na jego zakres tematyczny, brak jest na ogół bezpośrednich odniesień do tych dokumentów, jednakże cele projektu *Programu* nie są sprzeczne z ich głównymi założeniami.

Cele projektu *Programu* są są zgodne z treścią dokumentów powiązanych szczebla krajowego i międzynarodowego.

Szczegółowiej powiązania celów projektu Zintegrowanego Programu Rozwoju Śródmieścia Olsztyna z głównymi założeniami związanymi z ochroną środowiska wybranych dokumentów strategicznych na szczeblu międzynarodowym oraz krajowym przedstawia poniższa macierz.

Objaśnienia do tabeli:

B - cel projektu *Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna* nawiązuje bezpośrednio do głównych celi dokumentu strategicznego;

P - cel projektu *Programu* nawiązuje pośrednio do głównych celi dokumentu strategicznego;

0 – brak jest nawiązań pomiędzy celami projektu *Programu* a głównymi celami dokumentu strategicznego;

Powiązanie projektowanego *Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna* z kryteriami związanymi z ochroną środowiska w obowiązujących dokumentach na szczeblu międzynarodowym oraz krajowym			Kierunki *Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia*						
			Cel strategiczny A Atrakcyjne ciągi przestrzeni publicznych	Cel strategiczny B Efektywne zagospodarowanie Śródmieścia wykorzystujące istniejącą infrastrukturę	Cel strategiczny C Zieleń istotnym czynnikiem kształtującym charakter Śródmieścia	Cel operacyjny A Uspokojony ruch samochodowy w Śródmieściu	Cel operacyjny B Śródmieście połączone z Zatorzem – likwidacja barier	Cel operacyjny C Plany zagospodarowania przestrzennego dla Śródmieścia	Kierunki przekształceń przestrzeni Śródmieścia Olsztyna
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
dokumenty na poziomie międzynarodowym	STRATEGIA EUROPA 2020 -Dyrektywa w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych 2009/28/WE -Dyrektywa w sprawie efektywności energetycznej 2012/27/UE -Dyrektywa w sprawie jakości powietrza i czystego powietrza dla Europy 2008/50/WE	1.poprawa efektywności energetycznej oraz większe wykorzystanie OZE, przeciwdziałanie zmianom klimatu; 2.zapobieganie degradacji środowiska, efektywne wykorzystanie zasobów; 3.rozwój technologii przyjaznych środowisku; 4.zmniejszenie nierówności w obszarze zdrowia, poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego obywateli	0	0	P	0	0	0	B (6 A. Infrastruktura, a suburbanizacja)
	-Unijna strategia ochrony bioróżnorodności na okres do 2020 -Dyrektywa Siedliskowa 92/43/EWG -Dyrektywa Ptasia 2009/147/WE	1.powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej i degradacji usług ekosystemowych do 2020 roku oraz przywrócenie ich w możliwie największym stopniu; 2. powstrzymanie pogarszania się stanu wszystkich gatunków i siedlisk objętych unijnym prawodawstwem w dziedzinie ochrony przyrody oraz osiągnięcie znaczącej i wymiernej poprawy ich stanu	0	0	P	0	0	P	P (3. Zieleń)
	Biała Karta Transportu	1. obniżenie emisji pochodzącej z transportu; 2.ekologi-czny transport miejski i dojazd do pracy, w tym także zastosowanie na szerszą skalę transportu zbiorowego, tworzenie lepszych warunków do chodzenia na piechotę i jazdy na rowerze	B	0	P	B	P	P	B (1. Komunikacja)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Karta Lipska	1. Wysoka jakość przestrzeni publicznych 2. modernizacja sieci infrastruktury i poprawa wydajności energetycznej. 3. Integracja różnych form transportu z rozwojem transportu miejskiego 4. Dążenie do zwartej struktury zasiedlania (reurbanizacja)	P	B	P	B	0	P	B (4. Funkcja)
dokumenty na poziomie międzynarodowym	Krajowa Polityka Miejska	1. Poprawa konkurencyjności i zdolności głównych ośrodków miejskich do kreowania rozwoju, wzrostu i zatrudnienia; 2. Odbudowa zdolności do rozwoju poprzez re-witalizację zdegradowanych społecz-nie, ekonomicznie i fizycznie obszarów miejskich 3.Wspieranie zrównoważonego rozwoju ośrodków miejskich, w tym przeciw-działanie negatywnym zjawiskom niekontrolowanej suburbianizacji.	B	B	P	P	P	B	B, P (2. – 7.)
	Polityka Ekologiczna Państwa	1.zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju	0	0	P	0	0	0	(3. Zieleń)
	Krajowa Strategia Ochrony Środowiska i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej	1.zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej w skali lokalnej, krajowej i globalnej oraz zapewnienie trwałości rozwoju wszystkich poziomów jej organizacji, z uwzględnieniem potrzeb rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz konieczności zapewnienia odpowiednich warunków życia i rozwoju społeczeństwa	B	0	B	B	0	P	B, P (1. – 8.)
	Narodowa Strategia Gospodarowania Wodami	1.osiągnięcie utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód i związanych z nimi ekosystemów	0	0	P	0	0	P	(3. Zieleń)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
dokumenty na poziomie międzynarodowym	Krajowy Plan Gospodarki Odpadami	1.system gospodarki odpadami zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju w którym w pełni realizowane są zasady gospodarki odpadami, a w szczególności zasada postępowania z odpadami zgodna z hierarchą sposobów postępowania z odpadami, czyli po pierwsze zapobieganie powstawania odpadów	0	0	0	0	0	P	0
	Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych	1.rozwój systemów oczyszczania ścieków	0	P	P	0	0	0	P. (6. infra-struktura)
	Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko"	1. poprawa stanu środowiska 2.zrównowa-żone gospodarowanie zasobami środowiska	0	0	P	P	0	P	B, P (1. – 8.)

Z powyższej tabeli wynika, że cele dotyczące ochrony środowiska zawarte w dokumentach na poziomie międzynarodowym i krajowym są dobrze reprezentowane w projekcie dokumentu, zarówno w sposób pośredni jak i bezpośredni.

Szczególnie istotnym w tym względzie będzie realizacja Celu strategicznego C – Zieleń – istotnym czynnikiem kształtującym charakter Śródmieścia.

Ze względu na zapewnienie odpowiedniego klimatu akustycznego oraz odpowiedniej jakości powietrza szczególnie istotnym jest Cel operacyjny A- Uspokojenie ruchu samochodowego w Śródmieściu, a także cel strategiczny A- atrakcyjne ciągi przestrzeni publicznej. Nawiązują one bezpośrednio do celów sformułowanych dokumencie Unii Europejskiej Biała Karta Transportu.

Cele Programu dobrze wpisują się w projekt Krajowej Polityki Miejskiej, do którego mają w większości bezpośrednie odniesienie.

Na szczeblu regionalnym do najważniejszych dokumentów uchwalonych przez Sejmik Województwa, a mających powiązanie z projektem Programu rozwoju miasta Olsztyna, są:

- Program ochrony powietrza ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benz(a)pirenu w strefie miasto Olsztyn
- Program ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2018,
– Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025,
– Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego;

Program ochrony powietrza ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benz(a)pirenu w strefie miasto Olsztyn, przyjęty został uchwałą Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego 28 października 2013 roku. Głównym celem sporządzenia i wdrożenia tego programu jest przywrócenie naruszonych standardów jakości powietrza (zmniejszenie stężenia substancji zanieczyszczającej w powietrzu), a przez to poprawa warunków życia mieszkańców.

W odniesieniu do planowania przestrzennego w *Programie ochrony powietrza* przedstawia się stosowanie odpowiednich zapisów umożliwiających ograniczenie emisji benzo(a)pirenu. Są to układy zabudowy zapewniającej przewietrzanie miasta, wprowadzanie zieleni ochronnej i urządzonej oraz niekubaturowe zagospodarowanie przestrzeni publicznych miasta (place, skwery), wprowadzanie obszarów zielonych i wolnych od zabudowy celem lepszego przewietrzania miasta, w przypadku stosowania w nowych budynkach indywidualnych systemów grzewczych zakaz stosowania paliw stałych.

Projekt analizowanego *Zintegrowanego programu rozwoju przestrzennego Śródmieścia Olsztyna* wpisuje się w wyżej wymienione działania. W kierunkach przekształceń infrastruktury rekomenduje zmianę zasilania kotłowni indywidualnych z paliw węglopochodnych na ekologiczne źródła ciepła lub przyłączenie do miejskiego systemu ciepłowniczego, a także podnoszenie efektywności energetycznej budynków. W kierunkach przekształceń zieleni zapisuje się ochronę i rozwój terenów zielonych, a zakresie komunikacji uspokojenie ruchu samochodowego Śródmieścia Olsztyna.

Celem *Programu ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2018* jest ochrona zasobów naturalnych, poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwo ekologiczne. Priorytety POŚ to:

I. Doskonalenie działań systemowych

II. Zapewnienie ochrony i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych
III. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Zgodnie z POŚ w strategicznych programach rozwoju należy uwzględniać zasady ochrony środowiska (priorytet I, kierunek działania I.1).

Cel strategiczny *Programu:* Zieleń istotnym czynnikiem kształtującym charakter Śródmieścia wpisuje się w kierunek działania POŚ II.1.7. Ochrona różnorodności przyrodniczej w krajobrazie miejskim, w tym zachowanie, powiększanie i pielęgnacja terenów zielonych w miastach, jako obszarów rekreacji i ostoi przyrodniczych, wprowadzanie do zieleni miejskiej nasadzeń rodzimych gatunków drzew i krzewów przy stopniowej eliminacji gatunków obcych.

Projekt *Programu* zakłada uspokojenie ruchu samochodowego w Śródmieściu oraz stworzenie atrakcyjnych ciągów przestrzeni publicznej, w tym głównie ciągów ruchu rowerowego i pieszego. Cele powyższe są związane z kierunkiem działania I.9.5. POŚ, czyli rozwój infrastruktury terenowej służącej poznawaniu przyrody: ścieżek edukacyjnych, tras rowerowych, muzeów przyrodniczych i izb edukacyjnych oraz III.2.2 POŚ, czyli ograniczenie emisji ze środków transportu poprzez modernizację taboru samochodowego i promocje korzystania z publicznych środków transportu oraz poprawę jakości dróg i organizacji ruchu kołowego.

W *Strategii rozwoju społeczno-gospodarczym województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025* jako cel główny określa się: spójność ekonomiczną, społeczną i przestrzenną Warmii i Mazur z regionami Europy. Wyznaczonymi celami strategicznymi są: wzrost konkurencyjności gospodarki; wzrost aktywności społecznej, wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych; nowoczesna infrastruktura rozwoju. Jako obszary Strategicznej Interwencji wskazano m.in. na aglomerację Olsztyna.

Cele projektu *Programu* nie nawiązują bezpośrednio do celów *Strategii Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego* do roku 2025, przy czym nie są z nimi sprzeczne.

W obowiązującym *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko – mazurskiego*, Olsztyn odniesiony został jako krajowy ośrodek równoważenia rozwoju. Oceniono, że podniesienie rangi Olsztyna wymagać będzie priorytetowych działań wzmacniających jego potencjał usługowy. Wraz z powiatem ziemskim, określono go jako obszar problemowy wymagający zagospodarowania przestrzennego strefy podmiejskiej w zakresie powiązań funkcjonalno - przestrzennych oraz rozwiązania wspólnych problemów, w tym: komunikacyjnych, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami komunalnymi, osadnictwa podmiejskiego, ochrony środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego.

W projekcie *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko – mazurskiego*, przyjętym wstępnie przez Sejmik Województwa, cel główny formułuje się jako: zrównoważony rozwój województwa, realizowany przez wykorzystanie cech i zasobów przestrzeni regionu, dla zwiększenia jego spójności w wymiarze przestrzennym, społecznym i gospodarczym, z uwzględnieniem ładu przestrzennego oraz zachowania wysokich walorów środowiska i krajobrazu. W kierunkach polityki przestrzennej uwzględnia się między innymi ład przestrzenny jako harminijne ukształtowanie przestrzeni. Kierunki polityki przestrzennej województwa w odniesieniu do Olsztyna to między innymi wzmacnianie funkcji metropolitalnych Olsztyna.

Cele projektu *Programu* (zarówno cel główny jak i cele operacyjne) są spójne z celami i kierunkami polityki przestrzennej obowiązującego, a szczególnie projektowanego, *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko – mazurskiego.*

7. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe, pozytywne i negatywne.

7.1. Przewidywane znaczące oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru;

Miasto Olsztyn położone jest poza ostojami przyrody NATURA 2000.

Najbliższą jest obszar specjalnej ochrony przyrody Puszcza Napiwodzko-Ramucka PLB280007. Jest to duży kompleks leśny – ostoja ptasia o randze europejskiej. Jej północna granica leży w odległości około 7 km na południe od obszaru Śródmieścia, a w odległości około 8 km znajduje się obszar o znaczeniu dla Wspólnoty, siedliskowa ostoja przyrody Ostoja Napiwodzko - Ramucka (PLH280052).

Głównymi zagrożeniami dla funkcjonowania ostoi – według standardowego formularza danych – jest presja turystyczno-rekreacyjna i osadnicza, zanieczyszczenie wód, naturalna sukcesja roślinności.

Realizacja postanowień analizowanego projektu *Programu*, nie będzie powodować powyższych zagrożeń i w związku z tym nie będzie miała żadnego wpływu na funkcjonowanie ostoi, w tym ich cele i integralność.

W odległości około 9 km w kierunku północno-zachodnim od przedmiotowego terenu znajduje się obszar o znaczeniu dla Wspólnoty Jonkowo-Warkały. Jest to torfowisko położone na lokalnym wododziale z ekosystemami o charakterze trzęsawisk. Głównym zagrożeniem dla funkcjonowania ostoi – według standardowego formularza danych – jest drenaż wód z torfowiska poprzez rowy melioracyjne.

Realizacja postanowień analizowanego projektu Programu, nie będzie miała żadnego wpływu na stan wód w ostoi oraz na jej funkcjonowanie.

Pozostałe ostoje przyrody Natura 2000 znajdują się w odległości kilkunastu i więcej kilometrów od obszaru objętego opracowaniem.

Z powyższej analizy wynika, że realizacja celów i działań projektu Programu nie będzie miała wpływu na ostoje Natura 2000.

7.2. Przewidywane znaczące oddziaływanie na środowisko i poszczególne jego elementy, z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;

Zintegrowany Program Rozwoju Śródmieścia oprócz wyszczególnionych celów strategicznych oraz operacyjnych zawiera kierunki przekształceń przestrzeni Śródmieścia wyznaczone dla kluczowych dziedzin przestrzeni.

Potencjalne oddziaływania kierunków przekształceń przestrzeni Śródmieścia na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego przeanalizowano w poniższej macierzy.

1. Komunikacja	Przewidywane oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:									
	Obszary Natura 2000	różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny	ludzi	wodę	powietrze	powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
-przekierowanie tranzytu śródmiejskiego na zewnętrzny ring	**0**	**0**	+	**0**	+	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
- prowadzenie spójnej polityki parkingowej	**0**	**0**	+	**0**	**0**	+/-	+/-	**0**	**0**	**0**
- modernizacja ulic Śródmieścia pod kątem uspokajania ruchu samochodowego	**0**	**+0**	+	**0**	+	+/-	**+0**	**0**	**0**	**0**
-poprawa komfortu pieszych -poprawa warunków dla rowerzystów	**0**	**0**	+	**0**	+	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
-podniesienie jakości transportu publicznego	**0**	**0**	+	**0**	**+0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Objaśnienia do tabeli:
„+" – oddziaływanie pozytywne lub zdecydowana przewaga oddziaływań pozytywnych;
„–" – oddziaływanie negatywne lub zdecydowana przewaga oddziaływań negatywnych;
„**0**" – oddziaływanie neutralne;
„**+–**" , „**+0**" , „**–0**" – oddziaływania niejednoznaczne (zarówno pozytywne, jak i negatywne; pozytywne i neutralne; negatywne i neutralne)

2. Przestrzenie publiczne	Przewidywane oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:									
	Obszary Natura 2000	różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny	ludzi	wodę	powietrze	powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
-tworzenie ciągów przestrzeni publicznych -zakaz grodzenia przestrzeni publicznej -uporządkowanie informacji wizualnej -konkursy architektoniczne na przestrzenie publiczne	**0**	**0**	+	**0**	**0**	**0**	+	**0**	**0**	+

Objaśnienia do tabeli:
„+" – oddziaływanie pozytywne lub zdecydowana przewaga oddziaływań pozytywnych;
„–" – oddziaływanie negatywne lub zdecydowana przewaga oddziaływań negatywnych;
„**0**" – oddziaływanie neutralne;
„**+–**" , „**+0**" , „**–0**" – oddziaływania niejednoznaczne (zarówno pozytywne, jak i negatywne; pozytywne i neutralne; negatywne i neutralne)

3.Zieleń	Przewidywane oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:									
	Obszary Natura 2000	różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny	ludzi	wodę	powietrze	powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
- zwiększenie atrakcyjności śródmiejskich parków -nadanie rangi śródmiejskim skwerom -dbałość o zieleń w pasach drogowych -tworzenie enklaw zieleni w kwartałach zabudowy mieszkaniowo-usługowej -wprowadzenie zieleni na placach zabaw -wprowadzenie zieleni do otoczenia szkół i przedszkoli	**0**	+	+	+	+	+	+	+	**0**	**0**

„+" – oddziaływanie pozytywne lub zdecydowana przewaga oddziaływań pozytywnych;
„–" – oddziaływanie negatywne lub zdecydowana przewaga oddziaływań negatywnych;
„**0**" – oddziaływanie neutralne;
„**+–**" , „**+0**" , „**–0**" – oddziaływania niejednoznaczne (zarówno pozytywne, jak i negatywne; pozytywne i neutralne; negatywne i neutralne)

4.Funkcja	Przewidywane oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:									
	Obszary Natura 2000	różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny	ludzi	wodę	powietrze	powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
- reurbanizacja – optymalne dogęszczanie zabudowy - przekształcanie funkcji w celu ożywienia Śródmieścia	**0**	+/-	+/-	**0**	+/-	+/-	+	**0**	**0**	**0**

Objaśnienia do tabeli:
„+" – oddziaływanie pozytywne lub zdecydowana przewaga oddziaływań pozytywnych;
„–" – oddziaływanie negatywne lub zdecydowana przewaga oddziaływań negatywnych;
„**0**" – oddziaływanie neutralne;
„+–" , „**+0**" , „**–0**" – oddziaływania niejednoznaczne (zarówno pozytywne, jak i negatywne; pozytywne i neutralne; negatywne i neutralne)

5.Zabytki i dobra kultury współczesnej	Przewidywane oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:									
	Obszary Natura 2000	różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny	ludzi	wodę	powietrze	powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
- ochrona zabytkowych układów przestrzennych - ochrona historycznego krajobrazu Śródmieścia -ochrona zabytków architektury i budownictwa, wnętrz ulic, zespołów budowlanych, zabytków techniki -ochrona obiektów stanowiących dobro kultury współczesnej;	**0**	**0**	+	**0**	**0**	**0**	+	**0**	**0**	+
- ochrona zieleni zabytkowej	**0**	+	+	**0+**	**0+**	**0+**	+	**0+**	**0**	+

Objaśnienia do tabeli:
„+" – oddziaływanie pozytywne lub zdecydowana przewaga oddziaływań pozytywnych;
„–" – oddziaływanie negatywne lub zdecydowana przewaga oddziaływań negatywnych;
„**0**" – oddziaływanie neutralne;
„**+–**" , „**+0**" , „**–0**" – oddziaływania niejednoznaczne (zarówno pozytywne, jak i negatywne; pozytywne i neutralne; negatywne i neutralne)

6.Infrastruktura	Przewidywane oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:									
	Obszary Natura 2000	różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny	ludzi	wodę	powietrze	powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
- infrastruktura a suburbanizacja - infrastruktura a przestrzenie publiczne i zieleń śródmieścia	**0**	**0**	+	**0**	+	+/-	+	**0**+	**0**	**0**

Objaśnienia do tabeli:
„+" – oddziaływanie pozytywne lub zdecydowana przewaga oddziaływań pozytywnych;
„–" – oddziaływanie negatywne lub zdecydowana przewaga oddziaływań negatywnych;
„**0**" – oddziaływanie neutralne;
„+–" , „+**0**" , „–**0**" – oddziaływania niejednoznaczne (zarówno pozytywne, jak i negatywne; pozytywne i neutralne; negatywne i neutralne)

	Przewidywane oddziaływania (w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na następujące zagadnienia i aspekty środowiska:									
	Obszary Natura 2000	różnorodność biologiczną, zwierzęta, rośliny	ludzi	wodę	powietrze	powierzchnię ziemi	krajobraz	klimat	zasoby naturalne	Zabytki i dobra materialne
7.Społeczeństwo i gospodarka	**0**	**0**	+	**0**	**0**	**0+**	**0+**	**0**	**0**	+
8.Plany zagospodarowania przestrzennego w Śródmieściu	**0**	**0+**	+	+/-	+/-	+/-	+	**0**	**0**	+

Objaśnienia do tabeli:
„+" – oddziaływanie pozytywne lub zdecydowana przewaga oddziaływań pozytywnych;
„–" – oddziaływanie negatywne lub zdecydowana przewaga oddziaływań negatywnych;
„**0**" – oddziaływanie neutralne;
„**+–**" , „**+0**" , „**–0**" – oddziaływania niejednoznaczne (zarówno pozytywne, jak i negatywne; pozytywne i neutralne; negatywne i neutralne)

Z analizy kierunków i działań przedstawionych w projekcie *Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna* wynika, że nie zawiera on kierunków i działań, które by zdecydowanie negatywnie oddziaływały na którykolwiek z elementów środowiska przyrodniczego.

Nie są spodziewane żadne oddziaływania na obszary Natura 2000. Większość działań nie będzie miała wpływu na różnorodność biologiczną, a spodziewane korzystne oddziaływania dotyczą działań w kierunku *Zieleń* oraz ochrona zieleni zabytkowej.

Niemal wszystkie działania można było zakwalifikować jako oddziaływujące na ludzi pozytywnie lub ze zdecydowaną przewagą oddziaływań pozytywnych. W tych pozytywnych oddziaływaniach na ludzi dużą rolę odgrywa spodziewana poprawa klimatu akustycznego. Oceniono, że pewną dozą niepewności w tym względzie (także dotyczącą kilku innych elementów środowiska) charakteryzuje się tylko „reurbanizacja – optymalne dogęszczenie zabudowy".

Wpływ (korzystny) na środowisko wodne spodziewany jest w wyniku realizacji działań w kierunku *Zieleń*. Realizacja pozostałych działań nie będzie istotnie wpływać na środowisko wodne.

Spodziewany korzystny wpływ na jakość powietrza zawiera się w działaniach związanych z kierunkami: *Komunikacja, Zieleń* i *Infrastruktura*. Wpływ ten dotyczy między innymi redukcji ponadnormatywnej zawartości benzo(a)pirenu w śródmieściu Olsztyna, ze względu na którą to zawartość powietrze w Olsztynie nie odpowiada normom. Uważa się, że realizacja pozostałych działań nie będzie istotnie wpływać na jakość powietrza atmosferycznego.

Większość kierunków i działań zawartych w projekcie *Programu* nie będzie miała znaczącego wpływu na powierzchnię ziemi. Istotny pozytywny wpływ spodziewany jest w ramach realizacji działań związanych z kierunkiem *Zieleń*.

Korzystnym wpływem na krajobraz charakteryzuje się zdecydowana większość kierunków i działań zawartych w projekcie *Programu*. Uważa się, że pozostałe nieliczne nie będą miały istotnego wpływu lub ten wpływ będzie zależał od konkretnych rozwiązań na bardziej szczegółowych etapach urbanistycznych i architektonicznych.

Spodziewany korzystny wpływ na klimat lokalny związany jest z realizacją działań w kierunku *Zieleń*. Działania w pozostałych kierunkach nie będą miały na niego istotnego wpływu.

Dla zasobów naturalnych projekt *Programu* będzie miał charakter neutralnych Nie zidentyfikowano istotnego wpływu działań projektu *Programu* na zasoby naturalne.

Na zabytki i dobra materialne korzystny wpływ będą miały działania w kierunkach: *Zabytki i dobra kultury współczesnej, Przestrzenie publiczne*, a także *Społeczeństwo i gospodarka* oraz *Plany zagospodarowania przestrzennego w Śródmieściu.* Realizacja działań w pozostałych kierunkach nie będzie powodować istotnego wpływu na zabytki i dobra materialne.

8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, zmniejszanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji Strategii Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru.

W wyniku przeprowadzonej analizy nie zidentyfikowano znaczących negatywnych oddziaływań projektu *Programu* na środowisko przyrodnicze.

W stosunku do obszarów Natura 2000 projekt *Programu* ma charakter neutralny.

Wobec powyższego w niniejszej prognozie nie przewiduje się żadnych działań, które miałyby na celu zapobieganie, zmniejszanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko analizowanego projektu *Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna.*

9. Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projekcie Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienia braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Miasta, a w szczególności ich śródmieścia powinny być szczególnie przyjazne dla pobytu ludzi.

Z przeprowadzonej analizy wpływu realizacji ustaleń *Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna* na środowisko wynika, że szczególnie korzystny jest on dla ludzi – dla których dominują oddziaływania pozytywne.

Żadne z działań nie zostało zakwalifikowane jako oddziaływujące zdecydowanie negatywnie lub ze zdecydowaną przewagą oddziaływań negatywnych na któryś z elementów środowiska.

Wobec powyższego nie widzi się potrzeb przedstawienia rozwiązań alternatywnych ze względu na ochronę środowiska.

10. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko.

Teren opracowania znajduje się w odległości ponad 60 km od najbliższej granicy państwowej – z Rosją (Obwodem Kaliningradzkim). Realizacja celów projektu *Zintegrowango Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna* nie niesie za sobą transgranicznego oddziaływania – na środowisko innego Państwa.

11. Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy.

Analizy oddziaływań na środowisko projektu *Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna* dokonano w oparciu o dane literaturowe oraz doświadczenie autora, w zestawieniu z lokalnymi uwarunkowaniami. Wykorzystano dostępne publikacje i dokumenty dotyczące środowiska obszaru Śródmieścia Olsztyna i okolic. Zastosowano metody opisowe i porównawcze.

W analizie wpływu działań na poszczególne komponenty środowiska jako podstawowe narzędzie wykorzystano macierz krzyżową.

Jednym z elementów prognozy było określenie zgodności treści projektu *Programu* z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym i krajowym. W tym celu także skonstruowano matrycę, która w kolumnach zawiera poszczególne cele dotyczące ochrony środowiska określone w dokumentach ponadregionalnych, natomiast wierszom przyporządkowane zostały poszczególne cele strategiczne i operacyjne, a także kierunki przekształceń przestrzeni Śródmieścia ujęte w projektowanym dokumencie. W polach znajdujących się na przecięciu kolumn i wierszy odnotowano informacje dotyczące wpływu projektu na realizację danego celu.

12. Przewidywane metody analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania.

W ramach projektu *Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna* został opracowany system monitorowania.

Wydział Rozwoju Miasta raz w roku przeprowadzi analizę stopnia realizacji działań związanych z kierunkami programu. Analiza zostanie przedstawiona Zespołowi do spraw Śródmieścia i na jej podstawie Zespół przeprowadzi ocenę stopnia realizacji *Programu* wraz z oceną jego aktualności. W efekcie stwierdzenia nieaktualności zostanie przeprowadzona zmiana *Programu*. Zmieniony *Program* zostanie przedstawiony Radzie Miasta do uchwalenia.

Przyjmuje się koniec roku 2020 na zakończenie *Programu*.

13. Streszczenie.

Konieczność wykonania niniejszej prognozy oddziaływania na środowisko wynika z Ustawy z dn. 3.10.2008 r. – o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko. Zakres i szczegółowość informacji zawartych w niniejszej prognozie zostały opracowane zgodnie z treścią art. 51. ust. 2 wymienionej ustawy i w oparciu o uzgodnienia odpowiednich organów administracji państwowej.

Projekt *Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna* jest dokumentem strategicznym określającym cele, które przełożą się na kierunki rozwoju kluczowego obszaru miasta. Kierunki będą zapisane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz zdeterminują działania.

Obszar ścisłego Śródmieścia wyznaczony na użytek *Programu* ma powierzchnię 2,85 km^2. Jest on od północy ograniczony jest ulicami: Artyleryjską, Kolejową, Zientary-Malewskiej, od wschodu - projektowaną ul. Obiegową, od południowego zachodu - al. Niepodległości i terenami rezerwowanymi pod budowę ul. Nowogrunwaldzkiej. Dodatkowo, jako potencjalne obszary rozwoju Śródmieścia, włączono: Dolne Przedmieście, dawne Koszary dragonów przy ul. Gietkowskiej oraz zachodnią część Parku im. J. Kusocińskiego wraz z halą Urania.

Miasto Olsztyn położone jest w centralnej części Pojezierza Olsztyńskiego. Obszar Śródmieścia jest w większości wysoczyzną polodowcową zbudowaną z osadów polodowcowych. Obniżenia terenu, towarzyszące przeważnie dolinie Łyny, wypełniają przeważnie młode osady bagienne.

Pierwotna rzeźba powierzchni obszaru Śródmieścia jest znacznie przekształcona wielowiekową działalnością ludzką. Zalegające w podłożu osady naturalne, są na znacznych

powierzchniach nadścielone nasypami antropogenicznymi o grubości do kilku metrów w obniżeniach terenu.

Tereny Śródmieścia są na ogół intensywnie zainwestowane. Większe powierzchnie terenów zielonych związane są z zwykle z obniżeniami nieprzydatnymi (lub o znacznie obniżonej przydatności) do zabudowy. Przeważnie zostały w ich obrębie założone tereny parkowe. Największe występują w dolinie rzeki Łyny. Są to: Park Centralny i Park Podzamcze. W obniżeniach wysoczyzny przy wschodniej granicy Śródmieścia utworzono Park im. J. Kusocińskiego, Park Jar I. Między ulicami Głowackiego i Obiegową występuje duży skwer, także przewidywany do utworzenia terenu parkowego. Leżący na wysoczyźnie zwarty teren zieleni znajduje się na cmentarzu św. Jakuba. Zieleń na omawianym terenie występuje też w postaci zieleni towarzyszącej zabudowie oraz ciągom komunikacyjnym.

W związku z generalnie intensywnym zagospodarowaniem Śródmieścia świat zwierzęcy na jego obszarze reprezentowany jest głównie przez gatunki synantropijne. Związana z tym zagospodarowaniem fragmentacja obszaru, czyni go dostępnym głównie dla awifauny.

Przez obszar Śródmieścia przepływa rzeka Łyna o średnim przepływie 3,72 m^3/sek. Wahania tego przepływu są niewielkie (w stosunku do innych rzek Polski). Według Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Pregoły jest to jednolita część wód powierzchniowych rzeki Łyny od dopływu z jeziora Jełguń (Jełguńskiego) do Kanału Dywity. Pomimo, że ryzyko osiągnięcia celów środowiskowych określane jest jako zagrożone, na podstawie wykonywanych badań stan jednolitej części wód ocenia się jako dobry. Wody spełniają wymagania dla obszarów chronionych wrażliwych na eutrofizację wywołaną zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych.
W pobliżu północno-zachodniej granicy rozpatrywanego obszaru znajduje się jezioro Długie. Po udanym procesie rekultywacji jest to obecnie akwen o II klasie jakości wód.

Obszar Śródmieścia, wraz prawie całym obszarem miasta Olsztyna, znajduje się w obrębie *Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 213 Olsztyn*. Warunki naturalne zaopatrzenia w wodę są korzystne. Na większości obszaru Śródmieścia odporność na zanieczyszczenie wód podziemnych określa się jako niską, a stopień ich zagrożenia jako średni.

Klimat Olsztyna, w tym Śródmieścia, podobnie jak klimat Polski, odznacza się dużą różnorodnością i zmiennością typów pogody. Mazurska dzielnica klimatyczna – do której należy Olsztyn – jest najchłodniejsza w nizinnej części Polski. Średnia roczna temperatura w rejonie Olsztyna wynosi około 7^0C. Roczne sumy opadów wynoszą średnio około 600 mm. Przeważają wiatry z kierunku południowo – zachodniego. Obniżenia terenowe przyczyniają się do zalegania chłodnego, wilgotnego powietrza, dużych wahań dobowych temperatury, mniejszych prędkości wiatrów, występowania przymrozków wczesną jesienią. Na obszarze opracowania dotyczy to zwłaszcza obniżeń w dolinie Łyny. Topoklimat terenów wyniesionych jest bardziej sprzyjający pobytowi ludzi.

Z przeprowadzanych corocznie przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska ocen stanu zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego w Olsztynie wynika, że jakość powietrza pod względem niemal wszystkich zanieczyszczeń mieści się w klasie A, co oznacza to, że poziom zanieczyszczeń nie przekracza dopuszczalnego. Przekroczenia nastąpiły w zanieczyszczeniu benzo(a)pirenem, którego głównym źródłem zanieczyszczenia jest spalanie paliw kopalnych, szczególnie w indywidualnych domostwach.

W związku z powyższym latach 2011 - 2013 jakość powietrza w Olsztynie ze względu na zawartość benzo(a)pirenu została oceniona w klasie C, tj. nie odpowiadająca normom. Przekroczenia dotyczą wyłącznie jakości powietrza ze względu na zdrowie ludzi. Nie zanotowano przekroczeń ze względu na ochronę roślin.
Według *Programu ochrony powietrza ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benz(a)pirenu w strefie miasto Olsztyn* opracowanego w 2013 r., a przyjętego przez Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego, obszar największych stężeń benz(a)pirenu – przekraczających 3,4 razy średni roczny poziom docelowy – występuje w centralnej części Olsztyna. Obejmuje on w całości analizowany obszar Śródmieścia. W centralnej (śródmiejskiej) części strefy w stężeniach przeważa emisja powierzchniowa.

Klimat akustyczny Śródmieścia Olsztyna obciąża głównie hałas komunikacyjny. Według mapy akustycznej miasta na terenie opracowania dotyczy to głównie ulic Kętrzyńskiego i Grunwaldzkiej oraz części ulic Piłsudskiego i Kościuszki, gdzie emitowany hałas przekraczają w ciągu dnia 65 dB.

Po podniesieniu progów dopuszczalnych poziomów hałasu (rozporządzeniem Ministra Środowiska z 1.X.2012 r.), istniejący hałas drogowy w znacznie większym stopniu mieści się w dopuszczalnych poziomach. Niemniej stanowi on dość znaczną uciążliwość dla mieszkańców.

W wyniku analizy wniosków, raportu z konsultacji społecznych, inwentaryzacji urbanistycznej, tj. opracowań związanych z *Programem* – określono jego cele.

Celem głównym określonym w *Programie* jest wzrost atrakcyjności Śródmieścia znaczącym czynnikiem wzrostu jakości życia w Olsztynie. Celami strategicznymi przyjętymi w *Programie* są: atrakcyjne ciągi przestrzeni publicznych, efektywne zagospodarowanie Śródmieścia wykorzystujące istniejącą infrastrukturę – reurbanizacja oraz zieleń istotnym czynnikiem kształtującym charakter Śródmieścia.

Wyróżniono też trzy cele operacyjne mające służyć realizacji celów strategicznych. Są to: A – uspokojony ruch samochodowy w Śródmieściu; B – Śródmieście połączone z Zatorzem – likwidacja barier; C – plany zagospodarowania przestrzennego dla Śródmieścia.

W projekcie *Programu* wyznaczone są również kierunki przekształceń śródmieścia Olsztyna, które zostały wskazane dla kluczowych dziedzin przestrzeni: komunikacji, przestrzeni publicznej, zieleni, funkcji, zabytków i infrastruktury.

Projekt *Programu* ustala, że ze względu na wagę swojej przestrzennej, gospodarczej i społecznej roli w mieście Śródmieście wymaga całkowitego pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, których realizacja jest jednym z celów operacyjnych *Programu*. Zapisy planów winny pomóc w osiągnięciu celów strategicznych, dotyczących przestrzeni publicznej, suburbanizacji oraz zieleni śródmieścia.

Podstawowe lokalne dokumenty strategiczno-planistyczne to *Strategia rozwoju miasta Olsztyna na lata 2014-2020* oraz *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Olsztyna.*

Założenia projektu *Programu* są zgodne z powyższymi nadrzędnymi dokumentami strategiczno-planistycznymi dla miasta Olsztyn, są też w wielu obszarach rozwinięciem ich celów. Cele projektu *Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna* są także realizacją wielu celów lokalnych dokumentów z nimi powiązanych lub do nich nawiązują.

Zintegrowany Program Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna uszczegóławia ustalenia *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta*

Olsztyna dla tej konkretnej jego części. Jest to dokument pośredni między wspomnianym *Studium*, a miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Analizowany *Program* sporządzony został ze względu na wagę jaką Śródmieście spełnia w obszarze miasta, złożoność problemów, zapewnienie ładu przestrzennego i przestrzennej ciągłości między poszczególnymi jego fragmentami i innymi dzielnicami.

Brak *Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna* może utrudnić wprowadzanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego korzystnych zmian środowiskowych w tej dzielnicy, zwłaszcza takich jak: poprawa jakości powietrza, poprawa klimatu akustycznego, wprowadzanie rozwiązań przestrzennych tworzących Śródmieście dzielnicą bardziej przyjazną dla mieszkańców.

Działką wodną rzeki Łyny przez teren Śródmieścia przebiega Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Środkowej Łyny. Obecnie obowiązują na tym obszarze postanowienia rozporządzenia Nr 160 Wojewody Warmińsko-Mazurskiego z dnia 19 grudnia 2008 roku w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Środkowej Łyny. (Dz.U. Nr 201 z dnia 31 grudnia 2008 r.). Realizacja projektu *Programu* nie jest sprzeczna z postanowieniami, w tym z zakazami, obowiązującymi na Obszarze Chronionego Krajobrazu Doliny Środkowej Łyny.

Ponadto w granicach przedmiotowego terenu przy ul. 1 Maja przed Bankiem PKO SA znajduje się klon pospolity będący pomnikiem przyrody. Projekt *Programu* nie ingeruje w stan pomnika przyrody.

Realizacja projektu *Programu* nie powoduje zagrożeń dla występujących na terenie Śródmieścia, obszarów i obiektów objętych ochroną na podstawie Ustawy o ochronie przyrody.

Z przeprowadzonej analizy wynika, że cele dotyczące ochrony środowiska zawarte w dokumentach na poziomie międzynarodowym i krajowym są dobrze reprezentowane w projekcie *Programu*, zarówno w sposób pośredni jak i bezpośredni.

Szczególnie istotnym w tym względzie będzie realizacja Celu strategicznego C – Zieleń – istotnym czynnikiem kształtującym charakter Śródmieścia.

Ze względu na zapewnienie odpowiedniego klimatu akustycznego oraz odpowiedniej jakości powietrza szczególnie istotnym jest Cel operacyjny A- Uspokojenie ruchu samochodowego w Śródmieściu, a także cel strategiczny A- atrakcyjne ciągi przestrzeni publicznej. Nawiązują one bezpośrednio do celów sformułowanych dokumencie Unii Europejskiej Biała Karta Transportu.

Cele Programu dobrze wpisują się w projekt Krajowej Polityki Miejskiej, do którego mają w większości bezpośrednie odniesienie.

Na szczeblu regionalnym do najważniejszych dokumentów uchwalonych przez Sejmik Województwa, a mających powiązanie z projektem Programu rozwoju miasta Olsztyna, są:

- Program ochrony powietrza ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benz(a)pirenu w strefie miasto Olsztyn,
- Program ochrony środowiska województwa warmińsko-mazurskiego 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2018,
– Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025,
– Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego;

Przeprowadzona analiza wykazała, że cele, kierunki lub działania projektu analizowanego *Programu* (zarówno cel główny jak i cele operacyjne) są spójne z celami, kierunkami lub działaniami wymienionych dokumentów.

Z analizy kierunków i działań przedstawionych w projekcie *Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna* wynika, że nie zawiera on kierunków i działań, które by zdecydowanie negatywnie oddziaływały na którykolwiek z elementów środowiska przyrodniczego.

Śródmieście Olsztyna położone jest poza ostojami przyrody NATURA 2000. Nie są spodziewane żadne oddziaływania na obszary Natura 2000. Większość działań nie będzie miała wpływu na różnorodność biologiczną, a spodziewane korzystne oddziaływania dotyczą działań w kierunku *Zieleń* oraz ochrona zieleni zabytkowej.

Niemal wszystkie działania można było zakwalifikować jako oddziaływujące na ludzi pozytywnie lub ze zdecydowaną przewagą oddziaływań pozytywnych. W tych pozytywnych oddziaływaniach na ludzi dużą rolę odgrywa spodziewana poprawa klimatu akustycznego. Oceniono, że pewną dozą niepewności w tym względzie (także dotyczącą kilku innych elementów środowiska) charakteryzuje się tylko „reurbanizacja – optymalne dogęszczenie zabudowy".

Wpływ (korzystny) na środowisko wodne spodziewany jest w wyniku realizacji działań w kierunku *Zieleń*. Realizacja pozostałych działań nie będzie istotnie wpływać na środowisko wodne.

Spodziewany korzystny wpływ na jakość powietrza zawiera się w działaniach związanych z kierunkami: *Komunikacja, Zieleń* i *Infrastruktura*. Wpływ ten dotyczy między innymi redukcji ponadnormatywnej zawartości benzo(a)pirenu w śródmieściu Olsztyna, ze względu na które to zanieczyszczenie powietrze w Olsztynie nie odpowiada normom.

Korzystnym wpływem na krajobraz charakteryzuje się zdecydowana większość kierunków i działań zawartych w projekcie *Programu*. Uważa się, że pozostałe nieliczne nie będą miały istotnego wpływu lub ten wpływ będzie zależał od konkretnych rozwiązań na bardziej szczegółowych etapach urbanistycznych i architektonicznych.

Na zabytki i dobra materialne korzystny wpływ będą miały działania w kierunkach: *Zabytki i dobra kultury współczesnej, Przestrzenie publiczne*, a także *Społeczeństwo i gospodarka* oraz *Plany zagospodarowania przestrzennego w Śródmieściu.* Realizacja działań w pozostałych kierunkach nie będzie powodować istotnego wpływu na zabytki i dobra materialne.

Miasta, a w szczególności ich śródmieścia powinny być szczególnie przyjazne dla pobytu ludzi. Z przeprowadzonej analizy wpływu realizacji ustaleń *Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna* na środowisko wynika, że szczególnie korzystny jest on dla ludzi – dla których dominują oddziaływania pozytywne. Żadne z działań nie zostało zakwalifikowane jako oddziaływujące zdecydowanie negatywnie lub ze zdecydowaną przewagą oddziaływań negatywnych na któryś z elementów środowiska.

Wobec powyższego w niniejszej prognozie nie przewiduje się żadnych działań, które miałyby na celu zapobieganie, zmniejszanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko analizowanego projektu *Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna*. Nie widzi się też potrzeb przedstawienia rozwiązań alternatywnych ze względu na ochronę środowiska.

Realizacja celów projektu *Zintegrowango Programu Rozwoju Śródmieścia Olsztyna* nie niesie za sobą transgranicznego oddziaływania – na środowisko innego Państwa.

Analizy oddziaływań na środowisko dokonano w oparciu o dane literaturowe oraz doświadczenie autora, w zestawieniu z lokalnymi uwarunkowaniami. Wykorzystano dostępne publikacje i dokumenty dotyczące środowiska obszaru Olsztyna. Zastosowano metody opisowe i porównawcze.

W analizie wpływu działań na poszczególne komponenty środowiska oraz w analizie zgodności w treści projektu Strategii z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym i krajowym jako podstawowe narzędzie wykorzystano macierze.

W ramach projektu *Zintegrowanego Programu Rozwoju Przestrzennego Śródmieścia Olsztyna* został opracowany system monitorowania.

Opracował Zbigniew Zaprzelski

14. Materiały źródłowe.

- Strategia Europa 2020;
- Unijna strategia ochrony bioróżnorodności na okres do 2020 roku;
- Biała Karta Transportu;
- Karta Lipska;
- Dyrektywy Unijne, w tym Dyrektywa w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych 2009/28/WE, Dyrektywa w sprawie efektywności energetycznej, Dyrektywa w sprawie jakości powietrza i czystego powietrza dla Europy, Dyrektywa Siedliskowa, Dyrektywa Ptasia;
- Polityka Ekologiczna Państwa;
- Krajowa Strategia Ochrony Środowiska i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej;
- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030;
- Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2014;
- Krajowy Program Oczyszczania Ścieków;
- Narodowa Strategia Gospodarowania Wodami do roku 2030;
- Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko;
- Program Ochrony Środowiska województwa warmińsko-mazurskiego 2011-2014 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2015-2018;
- Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025;
- Plan zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego;
- Projekt planu zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego;
- Program ochrony powietrza ze względu na przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w strefie miasto Olsztyn;
- Strategia miasta Olsztyna na lata 2006 – 2020;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Olsztyna;
- EKO-OPIS *Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Strategii rozwoju miasta Olsztyna na lata 2014-2020.* Olsztyn 2013;
- Zakład Prac Geologicznych *Prognoza oddziaływania na środowisko projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Olsztyna,* Olsztyn, 2009/2010
- Raporty o stanie środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego (lata 2008, 2009, 2011-2013);
- Mapy geologiczne i hydrogeologiczne, arkusz Olsztyn.
- Natura 2000 i Geoserwis GDOŚ; strony internetowe Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowska;
- Dokumentacja określająca warunki hydrogeologiczne dla ustanowienia obszaru ochronnego zbiornika wód podziemnych Olsztyn (GZWP nr 213), Hydroconsult sp. z o.o. Poznań, Zakład w Warszawie, 2007;
- Gawrońska H., Lossow K. i in. *Jeziora Olsztyna; Stan troficzny; Zagrożenia,* Olsztyn, 2005 r.
- Nowakowski J., Dulisz B., Lewandowski K. *Ptaki Olsztyna*, Olsztyn, 2006r.;